

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 21. apríla 2015*

„Odvolanie — Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika — Reštriktívne opatrenia prijaté voči Sýrskej arabskej republike — Opatrenia smerujúce proti osobám a subjektom, ktoré profitujú z politiky vedenej režimom — Dôkaz o dôvodnosti zapísania do zoznamov — Súbor nepriamych dôkazov“

Vo veci C-605/13 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 25. novembra 2013,

Issam Anbouba, bydliskom v Homse (Sýria), v zastúpení: M.-A. Bastin, J.-M. Salva a S. Orlandi, advokáti,

odvolateľ,

ďalší účastníci konania:

Rada Európskej únie, v zastúpení: A. Vitro, R. Liudvinavičiute a M.-M. Joséphidès, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporuje:

Európska komisia, v zastúpení: S. Pardo Quintillán a F. Castillo de la Torre, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, C. Vajda a S. Rodin, sudcovia A. Rosas (spravodajca), E. Juhász, A. Borg Barthet, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby a F. Biltgen,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. novembra 2014,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. januára 2015,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojím odvolaním pán Anboubu žiada Súdny dvor, aby zrušil rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 13. septembra 2013, Anboubu/Rada (T-563/11, EU:T:2013:429, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým sa zamietla jeho žaloba smerujúca k zrušeniu:
  - rozhodnutia Rady 2011/522/SZBP z 2. septembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/273/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 228, s. 16),
  - rozhodnutia Rady 2011/628/SZBP z 23. septembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/273/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 247, s. 17),
  - rozhodnutia Rady 2011/782/SZBP z 1. decembra 2011 o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2011/273/SZBP (Ú. v. EÚ L 319, s. 56),
  - nariadenia Rady (EÚ) č. 878/2011 z 2. septembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 442/2011 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (Ú. v. EÚ L 228, s. 1), a
  - nariadenia Rady (EÚ) č. 36/2012 z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii, ktorým sa zrušuje nariadenie č. 442/2011 (Ú. v. EÚ L 16, s. 1),

v rozsahu, v akom sa meno pána Anboubu uvádza na zoznamoch osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia prijaté na základe týchto aktov (ďalej len „sporné akty“).

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 2 Dňa 9. mája 2011 prijala Rada Európskej únie na základe článku 29 ZEÚ rozhodnutie 2011/273/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 121, s. 11). Ako vyplýva z odôvodnenia 2 tohto rozhodnutia, „Únia ostro odsúdila násilné potlačenie pokojných protestov aj s použitím ostrej munície na rôznych miestach Sýrie, v dôsledku čoho viacero demonštrantov zahynulo, niekoľko osôb sa zranilo a bolo bezdôvodne zadržaných“. Odôvodnenie 3 uvedeného rozhodnutia je formulované takto:

„Vzhľadom na závažnosť situácie by sa mali prijať reštriktívne opatrenia voči Sýrii a osobám zodpovedným za násilný zásah voči civilnému obyvateľstvu v [Sýrskej arabskej republike].“
- 3 Článok 3 ods. 1 rozhodnutia 2011/273 uvádza, že členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabránenie vstupu na svoje územie, ako aj prechodu cezeň, osobám, ktoré sú zodpovedné za násilný zásah voči civilnému obyvateľstvu v Sýrii, a s nimi spriazneným osobám, ako sa uvádzajú v prílohe tohto rozhodnutia. Článok 4 ods. 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje, že „[sa] zmrazujú všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria osobám zodpovedným za násilný zásah voči civilnému obyvateľstvu v Sýrii, fyzickým alebo právnickým osobám a subjektom, ktoré sú s nimi spriaznené, uvedeným v prílohe, ako aj všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré sú vo vlastníctve takýchto osôb a subjektov, v ich držbe alebo pod ich kontrolou“. Podrobnosti tohto zmrazenia sú uvedené v článku 4 ods. 2 až 6 rozhodnutia 2011/273. Podľa znenia článku 5 ods. 1 tohto rozhodnutia Rada vytvorí uvedený zoznam.

- 4 Nariadenie Rady (EÚ) č. 442/2011 z 9. mája 2011 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (Ú. v. EÚ L 121, s. 1) bolo prijaté na základe článku 215 ZFEÚ a rozhodnutia 2011/273. Článok 4 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že sa zmrazujú „všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohe II, alebo sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou“.
- 5 V odôvodnení 2 rozhodnutia 2011/522 Rada pripomenula, že Európska únia dôrazne odsúdila brutalitu, ktorú prezident Bášár Al-Assad a jeho režim používa voči svojmu vlastnému národu a výsledkom ktorej je zabitie alebo zranenie mnohých sýrskych občanov. Keďže však sýrske vedenie na výzvy zo strany Únie, ako aj širokého medzinárodného spoločenstva nereagovalo, Únia sa rozhodla prijať nové reštriktívne opatrenia proti sýrskemu vedeniu. Odôvodnenie 4 uvedeného rozhodnutia znie:
- „Obmedzenia vstupu a zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov by sa malo uplatňovať na ďalšie osoby a subjekty, ktoré profitujú z režimu alebo ho podporujú, najmä osoby a subjekty, ktoré tento režim financujú alebo mu poskytujú logistickú podporu, konkrétne bezpečnostný aparát, alebo ktoré maria úsilie o pokojný prechod k demokracii v Sýrii.“
- 6 Článok 3 ods. 1 rozhodnutia 2011/273, zmeneného a doplneného rozhodnutím 2011/522, sa týka tiež „os[ôb], ktoré profitujú z režimu alebo ho podporujú“. Rovnako článok 4 ods. 1 rozhodnutia 2011/273, zmeneného a doplneného rozhodnutím 2011/522, stanovuje zmrazenie finančných prostriedkov, ktoré patria „osobám a subjektom, ktoré profitujú z režimu alebo ho podporujú, a osobám a subjektom, ktoré sú s nimi spriaznené, uvedeným v prílohe“.
- 7 Rozhodnutím 2011/522 bolo meno pána Anboubu zaradené na zoznam uvedený v prílohe rozhodnutia 2011/273. Dôvody jeho zapísania na tento zoznam sú nasledujúce:
- „Prezident spoločnosti Issam Anboubu Est. for agro-industry [(ďalej len ‚SAPCO‘)]. Ekonomicky podporuje sýrsky režim.“
- 8 Nariadenie č. 878/2011 zmenilo tiež všeobecné kritériá pre zápis stanovené v článku 5 ods. 1 nariadenia č. 442/2011 s cieľom zamerať sa, ako je uvedené v odôvodnení 2 nariadenia č. 878/2011, na osoby a subjekty, ktoré majú prospech z režimu alebo ho podporujú. Meno pána Anboubu bolo nariadením č. 878/2011 pridané do prílohy II nariadenia č. 442/2011. Dôvody uvedené pre jeho zahrnutie na zoznam uvádzaný v tejto prílohe sú zhodné s dôvodmi uvedenými v prílohe rozhodnutia 2011/522.
- 9 Rozhodnutie 2011/628 a nariadenie Rady (EÚ) č. 1011/2011 z 13. októbra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 442/2011 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (Ú. v. EÚ L 269, s. 18), zachovali meno pána Anboubu na predmetných zoznamoch a uvádzali údaje týkajúce sa dátumu a miesta jeho narodenia.
- 10 V nadväznosti na prijatie nových dodatočných opatrení bolo rozhodnutie 2011/273 zrušené a nahradené rozhodnutím 2011/782, ktoré ponechalo meno pána Anboubu na zozname osôb a subjektov, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia.
- 11 Nariadenie č. 36/2012 zrušilo nariadenie č. 442/2011 a prebralo meno pána Anboubu na zoznam osôb a subjektov, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia.

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok

- 12 Žaloba, ktorú podal pán Anboubu, rozšírená neskoršími podaniami, smerovala k zrušeniu sporných aktov.

- 13 Pan Anbouba tiež podal žalobný návrh na náhradu škody, ktorý vzal späť počas pojednávania pred Všeobecným súdom.
- 14 Keďže Rada nepodala vyjadrenie k žalobe v stanovenej lehote, napadnutý rozsudok bol rozsudkom pre zmeškanie. V dôsledku toho Všeobecný súd rozhodol tak, že konanie o návrhu Európskej komisie na vstup do konania ako vedľajší účastník zastavil.
- 15 Na podporu svojej žaloby pán Anbouba po tom, čo uviedol šesť žalobných dôvodov, zotrval iba na troch z nich, a to na druhom žalobnom dôvode založenom na porušení pravidiel v oblasti dokazovania a zjavne nesprávnom posúdení týkajúcom sa dôvodov jeho zapísania na zoznamy osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, tretom žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu a štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení povinnosti odôvodnenia.
- 16 Pri preskúmaní druhého žalobného dôvodu sa Všeobecný súd v bodoch 31 až 44 napadnutého rozsudku najprv vyslovil k dôkaznému bremenu.
- 17 Body 32 a 33 napadnutého rozsudku znejú takto:
- „32 Z odôvodnení rozhodnutia 2011/522 vyplýva, že keďže reštriktívne opatrenia prijaté v rozhodnutí 2011/273 neumožnili zastaviť represie sýrskeho režimu voči civilnému obyvateľstvu, Rada dospela k záveru, že uvedené opatrenia by sa mali uplatňovať na ďalšie osoby a subjekty, ktoré profitujú z režimu alebo ho podporujú, najmä na osoby a subjekty, ktoré tento režim financujú alebo mu poskytujú logistickú podporu, konkrétne bezpečnostný aparát, alebo ktoré maria úsilie o pokojný prechod k demokracii. Je teda zrejmé, že rozhodnutím 2011/522 sa reštriktívne opatrenia rozšírili aj na popredných sýrskych podnikateľov, pričom Rada vychádzala z toho, že ich možno považovať za osoby spojené so sýrskym režimom, pretože obchodná činnosť ich podnikov môže prosperovať len vďaka prospechu z tohto režimu a istej podpore, ktorú mu za to poskytujú. Týmto postupom mala Rada v úmysle uplatniť voči riaditeľom popredných podnikov v Sýrii domnienku o podporovaní sýrskeho režimu.
- 33 Pokiaľ ide o žalobcu, zo spisového materiálu vyplýva, že Rada uplatnila v jeho prípade takúto domnienku z dôvodu jeho funkcie prezidenta [SAPCO] významnej spoločnosti agropotravinárskeho priemyslu, jeho funkcie riaditeľa niekoľkých spoločností pôsobiacich v oblasti nehnuteľností a vzdelávania a zakladajúceho člena správnej rady spoločnosti Cham Holding, založenej v roku 2007, a z dôvodu jeho funkcie generálneho tajomníka obchodnej a priemyselnej komory v meste Homs (Sýria).“
- 18 Na účely overenia, či sa Rada použitím domnienky dopustila nesprávneho právneho posúdenia, Všeobecný súd odkázal v bode 35 napadnutého rozsudku na judikatúru v oblasti práva hospodárskej súťaže, podľa ktorej môžu inštitúcie využívať domnienky, čo odzrkadľuje možnosť orgánu, ktorý znáša dôkazné bremeno, vyvodzovať závery zo všeobecných skúseností vyplývajúcich z obvyklého chodu udalostí. V bode 36 napadnutého rozsudku Všeobecný súd pripomenul, že domnienka, aj keď je ťažko vyvrátiteľná, zostáva v prijateľných medziach, ak je primeraná vo vzťahu k sledovanému legitímnemu cieľu, ak existuje možnosť podať dôkaz o opaku a je zabezpečené právo na obhajobu.
- 19 V tom istom bode Všeobecný súd vychádzal z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej článok 6 od. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, neopomenul skutkové či právne domnienky, ale ukladá štátom, aby ich vtesnali do primeraných medzí so zreteľom na význam sledovaného záujmu a pri zachovaní práva na obhajobu.

- 20 V bode 37 napadnutého rozsudku Všeobecný súd odkázal aj na bod 69 rozsudku Tay Za/Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138) týkajúceho sa zmrazenia finančných prostriedkov, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že použitie domnienok nie je vylúčené, pokiaľ boli upravené spornými aktmi a zodpovedajú cieľu predmetnej právnej úpravy.
- 21 V bode 38 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že „so zreteľom na autoritársku povahu sýrskeho režimu a na skutočnosť, že sýrske hospodárstvo je prísne kontrolované štátom, Rada mohla oprávnenne považovať za skutočnosť založenú na všeobecných skúsenostiach to, že činnosť jedného z popredných podnikateľov v Sýrii pôsobiaceho v mnohých odvetviach mohla prosperovať len vďaka prosperu z tohto režimu a istej podpore, ktorú mu za to poskytoval“.
- 22 V bode 40 napadnutého rozsudku Všeobecný súd pripomenul ciele rozhodnutia 2011/522, ochrannú povahu prijímaných opatrení a naliehavé dôvody týkajúce sa bezpečnosti alebo rozvoja medzinárodných vzťahov Únie a jej členských štátov, ktoré môžu odporovať oznámeniu niektorých dôkazov dotknutým osobám. Všeobecný súd dospel k záveru, že použitie uvedenej domnienky zo strany Rady bolo primerané.
- 23 V bode 41 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že uvedená domnienka je vyvrátiteľná, pretože Rada je povinná oznámiť osobám, ktorých sa reštriktívne opatrenia týkajú, dôvody ich zaradenia do zoznamu a tieto osoby majú možnosť preukázať, s využitím skutočností a informácií, ktoré môžu mať len ony samy, že súčasnému režimu neposkytujú podporu.
- 24 V bode 43 napadnutého rozsudku s odkazom na bod 32 uvedeného rozsudku Všeobecný súd pripomenul, že uvedená domnienka bola upravená spornými aktmi, a s odkazom na bod 40 pripomenul, že umožňovala odpovedať na ciele, ktoré tieto akty sledujú.
- 25 V bode 44 napadnutého rozsudku Všeobecný súd prijal záver, že Rada sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdila, že už samotné postavenie žalobcu ako významného podnikateľa v Sýrii jej dovoľuje vychádzať z domnienky, že sýrskemu režimu poskytoval ekonomickú podporu.
- 26 V bodoch 45 až 61 napadnutého rozsudku Všeobecný súd skúmal časť druhého žalobného dôvodu týkajúcu sa zjavne nesprávneho posúdenia. Hneď na úvod v bode 46 pripomenul skutočnosti, ktoré neboli medzi účastníkmi konania sporné a následne skúmal rôzne dôkazy predložené žalobcom. V bode 60 napadnutého rozsudku Všeobecný súd prijal záver, že žalobca nepredložil žiadny dôkaz, ktorým by bolo možné vyvrátiť domnienku, podľa ktorej v postavení významného podnikateľa v Sýrii poskytoval sýrskemu režimu ekonomickú podporu.
- 27 Po zamietnutí všetkých žalobných dôvodov, ktoré predložil pan Anboubu na podporu svojej žaloby, Všeobecný súd túto žalobu zamietol a zaviazal pána Anbouba na náhradu trov konania.

Návrhy účastníkov konania

- 28 Pán Anboubu navrhuje, aby Súdny dvor:
- zrušil napadnutý rozsudok,
  - zrušil sporné akty a
  - zaviazal Radu na náhradu trov konaní na oboch stupňoch.
- 29 Rada navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie,

- subsidiárne zamietol žalobu o zrušenie sporných aktov a
- zaviazal pána Anboubu na náhradu trov konania.

30 Európska komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie a
- zaviazal pána Anboubu na náhradu trov konania.

O odvolaní

31 Odvolanie je založené na dvoch odvolacích dôvodoch. Svojím prvým odvolacím dôvodom pán Anboubu uvádza, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď určil, že Rada správne uplatnila na riaditeľov popredných podnikov v Sýrii domnienku o podporovaní sýrskeho režimu, pretože táto domnienka nemá právny základ, je neprimeraná vo vzťahu k sledovanému legitímnemu cieľu a je nevyvrátiteľná. Svojím druhým odvolacím dôvodom založeným na porušení pravidiel dokazovania zo strany Všeobecného súdu pán Anboubu uvádza, že keďže Rada nemohla uplatniť takúto domnienku, prislúchalo jej predložiť Všeobecnému súdu dôkazy, na ktorých založila svoje rozhodnutie o zapísaní jeho mena na zoznam osôb, voči ktorým sú namierené reštriktívne opatrenia v Sýrii (rozsudok Komisia a i./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518). Tieto dva odvolacie dôvody je potrebné preskúmať spoločne.

Argumentácia účastníkov konania

- 32 Pokiaľ ide o prvý odvolací dôvod, pán Anboubu po prvé poukazuje na neexistenciu právneho základu pre použitie domnienky v rozpore s podmienkou stanovenou Súdnym dvorom v rozsudku Tay Za/Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Druhá veta bodu 32 napadnutého rozsudku je podľa neho výkladom rozhodnutia 2011/522 zo strany Všeobecného súdu a nezodpovedá podmienkam pre domnienku, ktoré stanovil normotvorca Únie.
- 33 Po druhé pán Anboubu uplatňuje neprimeranosť domnienky, ktorá sa voči nemu uplatnila, s prihliadnutím na cieľ sledovaný spornými aktmi.
- 34 Po tretie pán Anboubu tvrdí, že v rozpore s konštatovaním Všeobecného súdu, predmetná domnienka je svojou povahou nevyvrátiteľná, keďže nemôže poprieť, že je riaditeľom podniku v Sýrii a je pre neho vecne nemožné predložiť v súvislosti s otázkou podporovania sýrskeho režimu dôkazy o opaku.
- 35 Rada pripomína ochrannú povahu reštriktívnych opatrení a široký rozsah voľnej úvahy, ktorou disponuje normotvorca Únie v oblasti zahraničnej politiky.
- 36 Zdôrazňuje význam rodinných kruhov pri výkone politickej a hospodárskej moci v Sýrii, čo platí už niekoľko desaťročí. Pripomína, že odvolateľ je členom úzkej skupiny najdôležitejších osôb riadiacich sýrske podniky a že tieto podniky pod sýrskym režimom prosperovali, čo Všeobecný súd konštatoval v bode 46 napadnutého rozsudku.
- 37 Pokiaľ ide o primeranosť domnienky uplatňovanej voči pánovi Anboubovi vo vzťahu k cieľu sledovanému spornými aktmi, Rada odkazuje na bod 40 napadnutého rozsudku.
- 38 Vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka Komisia navrhuje zamietnuť odvolanie ako nedôvodné.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 39 Svojimi dvoma odvolacími dôvodmi pán Anboubu v podstate uvádza, že v napadnutom rozsudku Všeobecný súd porušil pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena v oblasti reštriktívnych opatrení, keď vo vzťahu k nemu uznal existenciu domnienky podpory sýrskeho režimu a nepožadoval od Rady, aby predložila dodatočné dôkazy na podporu jeho zapísania na zoznamy osôb, na ktoré sa takéto opatrenia uplatňujú.
- 40 Je potrebné preskúmať po prvé všeobecné kritériá pre zápis na zoznamy osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, po druhé odôvodnenie zapísania pána Anboubu na takýto zoznam a po tretie dôkaz o dôvodnosti tohto zapísania.
- 41 Pokiaľ ide o všeobecné pravidlá, na základe ktorých sa v prejednávanej veci rozhodlo o uplatnení reštriktívnych opatrení, a pre stanovenie ktorých má Rada široký rozsah voľnej úvahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 120 a citovanú judikatúru), treba konštatovať, že článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 rozhodnutia 2011/273, zmeneného a doplneného rozhodnutím 2011/522, sa týkajú najmä osôb a subjektov, ktoré profitujú zo sýrskeho režimu alebo ho podporujú, a osôb a subjektov, ktoré sú s nimi spriaznené, zatiaľ čo článok 5 ods. 1 nariadenia č. 442/2011, zmeneného a doplneného nariadením č. 878/2011, sa týka najmä osôb a subjektov, ktoré majú prospech z režimu alebo ho podporujú, ako aj osôb a subjektov s nimi spojených.
- 42 Ani rozhodnutie 2011/273, zmenené a doplnené rozhodnutím 2011/522, ani nariadenie č. 442/2011, zmenené a doplnené nariadením č. 878/2011, neobsahujú definície pojmov „prospech“ zo sýrskeho režimu, „podpora“ tohto režimu, ani definíciu pojmu „spojenie“ s osobami a subjektmi, ktoré majú prospech z režimu alebo ho podporujú. Neobsahujú tiež spresnenia týkajúce sa spôsobov preukázania týchto skutočností.
- 43 Treba preto konštatovať, že ani rozhodnutie 2011/273, zmenené a doplnené rozhodnutím 2011/522, ani nariadenie č. 442/2011, zmenené a doplnené nariadením č. 878/2011, nezavádzajú domnienku podpory sýrskeho režimu voči osobám riadiacim hlavné sýrske podniky. Napriek absencii takejto explicitnej domnienky Všeobecný súd v bode 32 napadnutého rozsudku konštatoval, že rozhodnutím 2011/522 sa reštriktívne opatrenia rozšírili aj na popredných sýrskych podnikateľov z dôvodu, že Rada sa domnievala, že popredných sýrskych podnikateľov možno považovať za osoby spojené so sýrskym režimom, pretože obchodná činnosť ich podnikov môže prosperovať len vďaka výhodám, ktoré im tento režim poskytuje a istej podpore, ktorú mu za to poskytujú. Všeobecný súd z toho vyvodil, že týmto postupom mala Rada v úmysle uplatniť voči riaditeľom popredných podnikov v Sýrii domnienku o podporovaní sýrskeho režimu.
- 44 Keďže je to tak a hoci Všeobecný súd odkázal na uplatnenie domnienky zo strany Rady, je potrebné overiť, či vzhľadom na kontrolu, ktorú vykonal v súvislosti so zákonnosťou posúdenia, na ktorom Rada založila svoje rozhodnutie o zapísaní pána Anboubu na zoznam osôb, voči ktorým sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, sa Všeobecný súd skutočne dopustil nesprávneho právneho posúdenia, ktorého následkom by malo byť zrušenie napadnutého rozsudku.
- 45 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že účinnosť súdneho preskúmania zaručená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie vyžaduje, aby sa súd Únie pri preskúmaní zákonnosti dôvodov, o ktoré sa opiera rozhodnutie zapísať meno určitej osoby na zoznam osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, uistil o tom, či sa toto rozhodnutie, ktoré má, pokiaľ ide o túto osobu, individuálny dosah, opiera o dostatočne silný skutkový základ. V prejednávanej veci to znamená, že je potrebné overiť skutočnosti uvádzané v zhrnutí dôvodov, o ktoré sa opierajú sporné akty, s cieľom overiť, či sú tieto dôvody, alebo aspoň jeden z nich, ktorý je sám osebe dostatočný na odôvodnenie

týchto aktov, podložené (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia a i./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119, ako aj Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 73).

- 46 V prejednávanej veci v rámci posúdenia závažnosti problematiky, ktorá je súčasťou posúdenia primeranosti predmetných reštriktívnych opatrení, možno zohľadniť kontext, do ktorého patria tieto opatrenia, skutočnosť, že bolo naliehavé prijať takéto opatrenia, ktorých účelom je vytvoriť tlak na sýrsky režim s cieľom zastaviť násilné zásahy proti civilnému obyvateľstvu, a ťažkosti získať konkrétnejšie dôkazy v štáte s autoritatívnym režimom, ktorý je v stave občianskej vojny.
- 47 Pokiaľ ide o dôvody zapísania pána Anboubu na zoznam osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia, tie spočívajú v skutočnosti, že je prezidentom SAPCO a že ekonomicky podporuje sýrsky režim.
- 48 V tejto súvislosti Všeobecný súd v bode 33 napadnutého rozsudku poznamenal skutočnosť, že menovaný bol prezidentom SAPCO, významnej spoločnosti agropotravinárskeho priemyslu, riaditeľom niekoľkých spoločností pôsobiacich v oblasti nehnuteľností a vzdelávania a zakladajúcim členom správnej rady spoločnosti Cham Holding, založenej v roku 2007, ako aj generálnym tajomníkom obchodnej a priemyselnej komory v meste Homs.
- 49 Pán Anboubu nespochybňuje, že vykonával tieto funkcie. V tejto súvislosti Všeobecný súd v bode 46 napadnutého rozsudku zdôraznil, že „účastníci konania sa zhodujú na tom, že žalobca je jeden z najvýznamnejších podnikateľov v Sýrii, ktorý pôsobí v odvetví agropotravinárstva (SAPCO má trhovú podiel 60 % v odvetví sójového oleja), nehnuteľností a vzdelávania a že za súčasného režimu mal významné podnikateľské úspechy“. Všeobecný súd okrem toho dodal, že pán Anboubu „pripustil, že je generálnym tajomníkom obchodnej a priemyselnej komory v meste Homs a od roku 2007 do apríla 2011 bol jedným z deviatich členov predstavenstva najvýznamnejšej súkromnej spoločnosti v Sýrii, na ktorú sa tiež uplatňujú reštriktívne opatrenia Únie a ktorému spolupredsedal bratranec sýrskoho prezidenta Bášára Al-Assada, na ktorého sa tiež tieto opatrenia uplatňujú“.
- 50 Preskúmanie dôvodnosti zapísania pána Anboubu na zoznamy sa musí vykonať s posúdením, či jeho situácia predstavuje dostatočný dôkaz o tom, že ekonomicky podporuje sýrsky režim. Takéto posúdenie treba vykonať preskúmaním dôkazov nie izolovane, ale v kontexte, do ktorého patria (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia a i./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 102, ako aj Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 70).
- 51 Vzhľadom na tento kontext bol Všeobecný súd oprávnený domnievať sa, že postavenie pána Anboubu v hospodárskom živote Sýrie, jeho pozícia prezidenta SAPCO, jeho významné funkcie v rámci Cham Holding, ako aj v obchodnej a priemyselnej komore mesta Homs, a tiež jeho vzťahy s členmi rodiny Bášára Al-Assada predstavujú súbor dostatočne konkrétnych, presných a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov, ktoré umožňujú prijať záver, že pán Anboubu ekonomicky podporuje sýrsky režim.
- 52 V tejto súvislosti treba poznamenať, že ako to uviedol generálny advokát v bode 208 svojich návrhov, vzhľadom na situáciu v Sýrii Rada uniesla dôkazné bremeno, ktoré jej prislúcha, ak súdu Únie predložila súbor dostatočne konkrétnych, presných a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov umožňujúcich preukázať existenciu dostatočného spojenia medzi osobou, proti ktorej je namierené opatrenie, ktorým sa zmrazujú finančné prostriedky, a dotknutým režimom.
- 53 Pokiaľ ide o dodržanie práva na obhajobu, treba konštatovať, že v bodoch 48 až 59 napadnutého rozsudku Všeobecný súd skúmal dôkazy predložené žalobcom. Všeobecný súd v bodoch 51 až 53 a 56 až 58 napadnutého rozsudku bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia konštatoval, že niektoré dôkazy nemožno zohľadniť. Pokiaľ ide o iné dôkazy, Všeobecný súd rozhodol, že nemôžu preukazovať, že pán Anboubu ekonomicky nijako nepodporil sýrsky režim. Keďže pán Anboubu

neuvádzal, že analýza Všeobecného súdu vychádzala zo skreslenia týchto dôkazov, Súdny dvor v rámci odvolacieho konania neprislúcha overovať správnosť skutkových zistení vyjadrených Všeobecným súdom vzhľadom na tieto dôkazy.

- 54 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že Všeobecný súd preskúmal dôvodnosť zapísania pána Anboubu na zoznamy osôb, na ktoré sa uplatňujú reštriktívne opatrenia na základe súboru nepriamych dôkazov týkajúcich sa jeho situácie, funkcií a vzťahov v kontexte sýrskeho režimu, ktoré menovaný nevyvrátil. V dôsledku toho odkaz na domnienku podpory uvedeného režimu v napadnutom rozsudku nemôže ovplyvniť zákonnosť napadnutého rozsudku, keďže z konštatovaní Všeobecného súdu vyplýva, že Všeobecný súd právne dostatočne preskúmal existenciu dostatočne silného skutkového základu pre zapísanie pána Anboubu na predmetné zoznamy.
- 55 Takýmto postupom Všeobecný súd dodržal zásady vyplývajúce z judikatúry pripomenutej v bode 45 tohto rozsudku, týkajúce sa preskúmania zákonnosti dôvodov, na ktorých sú založené akty, akými sú sporné akty.
- 56 V dôsledku toho, keďže prvý odvolací dôvod založený na nesprávnom právnom posúdení Všeobecného súdu, nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku a druhý odvolací dôvod nie je opodstatnený, tieto odvolacie dôvody, ktoré predložil pán Anbouba, možno len zamietnuť.
- 57 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné zamietnuť toto odvolanie.

O trovách

- 58 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania.
- 59 Podľa článku 138 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.
- 60 Keďže Rada navrhla zaviazat pána Anboubu na náhradu trov konania a pán Anbouba nemal úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat ho na náhradu trov konania.
- 61 V súlade s článkom 140 ods. 1 rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe jeho článku 184 ods. 1 na konanie o odvolaní, Komisia znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

- 1. Odvolanie sa zamietajú.**
- 2. Pán Issam Anbouba znáša svoje vlastné trovy konania a je povinný nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Rade Európskej únie.**
- 3. Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy